

11. Boehnlein, P., & Baum, M. Does job crafting always lead to employee well-being and performance? Meta-analytical evidence on the moderating role of societal culture. *International Journal of Human Resource Management*. 2022. 33 (4). P. 647–685. <https://doi.org/10.1080/09585192.2020.1737177>

12. Bakker, A. B., & De Vries, J. D. (2021). Job Demands–Resources theory and selfregulation: New explanations and remedies for job burnout. *Anxiety, stress, & coping*, 34(1), 1–21. <https://doi.org/10.1080/10615806.2020.1797695>

13. Shaik, A. S., Alshibani, S. M., Mishra, S., Papa, A., & Cuomo, M. T. Does learning from innovation failure enhance innovation performance? A quantitative investigation of small businesses. *Technovation*. 2023. 127. <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2023.102818>

14. Ottaviani Aalmo, G., Spinelli, R., Magagnotti, N., & Visser, R. Quantitative and qualitative workload assessment in steep terrain forest operations: Fostering a safer work environment through yarder automation. *Ergonomics*. 2023. 66 (6). P. 717–729. <https://doi.org/10.1080/00140139.2022.2123562>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-607-5-21>

ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Матвієць Олександр Анатолійович

аспірант юридичного факультету,

Вищий навчальний заклад «Національна академія управління»

м. Київ, Україна

Важливою складовою адміністративного-правового статусу Бюро економічної безпеки України (надалі – БЕБ) як державного органу є система юридичних гарантій його діяльності, які визначаються з урахуванням усього аналізу законодавства про БЕБ.

Поняття «гарантій» у філології визначається як 1) порука в чомусь, забезпечення чого-небудь; 2) умови, що забезпечують успіх чого-небудь [1, с. 29]. Таким чином, для нас очевидно, що це поняття в аспекті гарантій БЕБ слід розуміти в аспекті забезпечення його діяльності, охорони цієї діяльності від протиправних посягань.

У правовій науці також досліджують питання гарантій, юридичних чи адміністративно-правових гарантій.

Так, наприклад, гарантії визначаються як система соціально-економічних, політичних, юридичних, організаційних передумов, умов, засобів і способів, що створюють можливості для здійснення особистістю своїх прав, свобод та інтересів [2, с. 31], а юридичні гарантії як сукупність умов, способів і засобів, за допомогою яких визначаються умови та порядок реалізації, здійснення прав і свобод особи, а також їх охорони, захисту й відновлення в разі порушення, що відображені в нормативно-правових актах, які приймаються уповноваженими на те державними органами [3, с. 39].

З урахуванням наведеного, вважаємо, що гарантіями діяльності БЕБ в аспекті його адміністративно-правового статусу є закріплені в законодавстві про БЕБ система адміністративно-правових засобів, що сприяють реалізації визначених правових норм, які регламентують діяльність БЕБ, а також спеціально закріплені державою способи та засоби, що забезпечують у діяльності БЕБ точне дотримання та застосування законів і підзаконних нормативних актів, правильне використання прав, виконання обов'язків як самим БЕБ, так і усіма іншими суб'єктами.

Ознаками гарантій діяльності БЕБ є: 1) закріплення їх у нормах адміністративного права; 2) адміністративно-правові гарантії діяльності БЕБ є способами та засобами забезпечення у діяльності БЕБ точного дотримання та застосування законів і підзаконних нормативних актів, правильного використання прав, виконання обов'язків як самим БЕБ, так і усіма іншими суб'єктами; 3) універсальність. Адміністративно-правові гарантії діяльності БЕБ поширюються на БЕБ загалом та на усіх працівників БЕБ, а також діють на всій території України; 4) динамічність. Така ознака адміністративно-правових гарантій діяльності БЕБ означає здатність цих гарантій до модифікації форми та змісту у зв'язку з інституційними змінами в Україні, зміни правового становища БЕБ, розвитком законодавства про БЕБ, зміни процесуального законодавства тощо.

Чинне законодавство України про БЕБ не надає чіткого переліку гарантій діяльності БЕБ, у зв'язку з чим такий перелік варто сформулювати самостійно виходячи зі змісту законодавства про БЕБ.

Вважаємо за необхідне адміністративно-правові гарантії діяльності БЕБ розглядати в аспекті таких груп: 1) функціонально-правові гарантії діяльності БЕБ. Ці гарантії полягають у забезпеченні діяльності БЕБ з функціонального боку, забезпечення мети та функцій БЕБ, цілей професійної діяльності працівників, належного виконання БЕБ своїх повноважень тощо; 2) організаційно-правові гарантії діяльності БЕБ. Ці гарантії полягають у матеріально-технічному забезпеченні БЕБ, наданні

йому та його працівникам належного соціально-економічного утримання, пільг та привілеїв тощо.

1. Функціонально-правовими гарантіями діяльності БЕБ, зокрема, є:

1) нормативне закріплення на рівні закону гарантій незалежності БЕБ функціонально-правового характеру. Так, згідно зі ст.5 Закону «Про БЕБ» незалежність БЕБ гарантується визначеною цим Законом та іншими законами України заборонаю незаконного втручання у здійснення повноважень працівників БЕБ;

2) статус працівника БЕБ під час виконання покладених на нього повноважень, який є представником влади, діє від імені держави і перебуває під її захистом (ч.1 ст.29 Закону «Про БЕБ»);

3) визначена Законом «Про БЕБ» заборона втручатися в діяльність БЕБ Президента України, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших юридичних осіб, а також фізичних осіб з підстав, не передбачених законом; обов'язок Директора та працівників БЕБ у разі отримання незаконної вказівки, вимоги, доручення тощо невідкладно інформувати про це в письмовій формі правоохоронні органи (ч.2 ст.5 Закону);

4) встановлення права БЕБ на підставі письмового запиту отримувати від державних органів, органів місцевого самоврядування інформації, що відсутня в автоматизованих інформаційних і довідкових системах, реєстрах та банках (базах) даних для проведення аналітичної діяльності, та встановленням обов'язку останніх надати таку інформацію у визначений Законом строк (ч.9 ст.7 Закону «Про БЕБ»);

5) закріплення повноважень Директора БЕБ, керівників територіальних управлінь та підрозділів центрального апарату БЕБ на рівні Закону «Про БЕБ» (ст.ст.17, 18 Закону);

6) встановлення спеціальної юридичної відповідальності за опір працівникові БЕБ при виконанні ним своїх службових обов'язків, втручання в його діяльність, погрозу або насильство щодо нього, посягання на життя та вчинення інших незаконних дій працівника БЕБ тощо. Така відповідальність встановлена насамперед положеннями КК України.

2. Організаційно-правовими гарантії діяльності БЕБ, зокрема, є:

1) нормативне закріплення гарантій незалежності БЕБ організаційно-правового характеру. Такі гарантії незалежності закріплені у ст.5 Закону «Про БЕБ» та фактично за своїм змістом загалом є організаційно-правовими гарантіями діяльності БЕБ;

2) особливий порядок конкурсного відбору, призначення та звільнення Директора БЕБ, його заступників, інших працівників, а також визначений законом вичерпний перелік підстав для припинення їхніх

повноважень. Призначення Директора та працівників БЕБ здійснюється у процедурі конкурсу за активної участі у ньому громадськості, що повинне забезпечити об'єктивність конкурсних процедур та призначення на посади працівників БЕБ найбільш достойних осіб;

3) особливий правовий захист і порядок забезпечення особистої безпеки працівників БЕБ, їхніх близьких родичів, майна. Закон «Про БЕБ» вимагає, щоб у разі затримання або обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою стосовно працівника БЕБ, він утримувався в установі для попереднього ув'язнення окремо від інших осіб;

4) належна оплата праці працівників БЕБ. Заробітна плата працівників БЕБ повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для належного виконання ними службових обов'язків з урахуванням характеру, інтенсивності та небезпечності роботи, забезпечувати добір і закріплення у штаті БЕБ кваліфікованих кадрів, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності. На рівні Закону визначається й структура заробітної плати (грошового забезпечення) працівників БЕБ (ст. 31 Закону «Про БЕБ»);

5) належні соціальні гарантії працівників БЕБ. Особи, які мають спеціальні звання БЕБ користуються соціальними гарантіями відповідно до Закону «Про Національну поліцію» та інших законів України з урахуванням положень, встановлених цим Законом. Пенсійне забезпечення таких осіб здійснюється в порядку та на умовах, передбачених Законом «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (ст. 30 Закону «Про БЕБ»);

6) встановлений законом порядок фінансування та матеріально-технічного забезпечення БЕБ. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення БЕБ здійснюється не лише за рахунок коштів державного бюджету, а й коштів, передбачених проектами міжнародної технічної допомоги (ст. 32 Закону «Про БЕБ»).

Побудова належної системи юридичних гарантій діяльності БЕБ та належне закріплення цих гарантій у законодавстві є важливою передумовою успішної діяльності БЕБ з виконання покладених на нього завдань.

З урахуванням того, що інститут гарантій діяльності БЕБ є надзвичайно важливим в аспекті забезпечення діяльності БЕБ, вважаємо, що у Законі «Про БЕБ» варто було б передбачити окрему норму про гарантії діяльності БЕБ, задля чого Закон «Про БЕБ» можна було б доповнити статтею 4-1 такого змісту:

«Стаття 4-1. Гарантії діяльності Бюро економічної безпеки України.

Держава гарантує здійснення Бюро економічної безпеки України діяльності з виконання покладених на нього завдань та функцій. Закони та підзаконні акти з питань діяльності Бюро економічної безпеки

України мають містити належні функціонально-правові та організаційно-правові гарантії діяльності Бюро економічної безпеки України, які б забезпечували належне його функціонування та здійснення працівниками Бюро економічної безпеки України своїх повноважень».

Література

1. Словник української мови : [в 11 т.] /за ред. І. К. Білодіда ; АН УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні. Київ : Наукова думка, 1971. Т. 2. Г–Ж. 550 с.

2. Горбань О.П. Правове регулювання праці іноземців та осіб без громадянства в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.05. Харків, 2009. 191 с.

3. Пономаренко А.В. Поняття «юридичні гарантії» в трудовому праві. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. «Право»*. 2013. Вип. 20. С. 37–41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_pravo_2013_20_8 (дата звернення: 01.02.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-607-5-22>

ОБШУК ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТА ВИКЛИК ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Мирошниченко Юрій Миколайович

доктор юридичних наук,

суддя Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області

м. Мукачево, Україна

Проблематика захисту прав і свобод людини у кримінальному провадженні набуває особливої актуальності в умовах трансформації кримінальної політики держави та підвищених безпекових викликів. Однією з найбільш чутливих сфер втручання у приватну сферу є особистий обшук, який за своєю природою безпосередньо пов'язаний із обмеженням права на повагу до гідності, особистої недоторканності та приватності. Саме тому питання його правового регулювання виходить за межі технічної процесуальної проблематики і стає складовою ширшого дискурсу захисту прав людини.

Мета дослідження, окремі результати якого подаються у цій доповіді, полягала у з'ясуванні особливостей правового регулювання особистого